

آیت الله طراد

آیت الله آقای حاج شیخ حسن طراد عاملی از مشاهیر عالمان لبنان بود.

فقیه سعید در سال ۱۹۳۱م (۱۳۵۱ق) در معرکه -از توابع صور- زاده شد و ادبیات و سطوح را نزد آیات سیدعباس ابوالحسن، هاشم معروف الحسنی، شیخ خلیل مغنیه، شیخ موسی عزالدین و سیدمحمدجواد الحسینی آموخت و به تشویق علامه سیدعبدالحسین شرف الدین در ۱۹۵۴ رهسپار نجف اشرف شد. او سطوح عالی را نزد حضرات آیات شیخ محمدتقی جواهری، سیداسماعیل صدر و سیدمحمدباقر صدر تکمیل نمود و به دروس خارج آیات عظام آقای حکیم، آقای خویی و شهید سیدمحمدباقر صدر راه یافت و بیش از ۲۷ سال به تحصیل و تدریس اشتغال داشت و مورد توجه و لطف فراوان استادش شهید صدر قرار داشت. در سال ۱۹۸۱ به بیروت آمد و به تألیف، تأسیس و تدریس (در مدرسه الرسول الأکرم و مدرسه فاطمة الزهراء) و اقامه جماعت (در مسجد الإمام المهدي -در منطقه الغبیری-) و منبر در مجامع دینی بیروت و شهرها و روستاهای لبنان پرداخت. وی با وجود تأیید حرکت مقاومت، با تمام جریان های شیعی لبنان روابط حسنه داشت و مورد علاقه فراوان آنان بود. استاد عباس علی الموسوی می نویسد:

۵۹۱

آینه پژوهش | ۲۰۷
سال ۳۵ | شماره ۳
مرداد و شهریور ۱۴۰۳

«استاذنا الشيخ حسن طيب الأخلاق، حسن العشرة، لين العريكة، وديع منتهى الوداعة، لا يحمل من الكبر ذرة، بل متواضع غاية التواضع، يسعى في قضاء حوائج الناس، عالم عامل تقى جليل، هو عالم متقدم من علمائنا وفاضل يحفظ المتون و يجيد نقل الأقوال و يختار منها ما يراه صحيحا و مدعوما بالأدلة» (علماء ثغور الإسلام، ج ۱، ص ۱۶۵).

آثار چاپی اش عبارت اند از:

۱. من وحى الإسلام
۲. فلسفة الحج فى الإسلام
۳. فلسفة الصيام فى الإسلام
۴. فلسفة الصلاة فى الإسلام
۵. دروس تربوية من وحى النهضة الحسينية
۶. سيرة المعصومين الأربعة عشر

۷. من نور الإسلام (شعر)
۸. توضیح المسائل فی مختصر الرسائل
۹. دروس فی اصول الفقه (۵ ج) - شرح حلقه ثالثه شهید صدر-
۱۰. من وحی الثورة الإسلامية فی ایران (شعر)
۱۱. مجموعه مقالات (در مجله العرفان)
۱۲. تقریرات دروس فقه و اصول آیت الله خویی

آن مرحوم در ۹۳ سالگی روز یکشنبه ۲۱ مرداد ۱۴۰۳ (۶ صفر ۱۴۴۶ق) بدرود حیات گفت و پیکرش در روز دوشنبه پس از تشییع باشکوه و نماز حجت الاسلام والمسلمین شیخ علی خطیب در قبرستان زادگاهش به خاک سپرده شد.

آیت الله کورانی

مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ علی کورانی، یکی از فضلاء مشهور حوزه علمیه قم بود.

فقیه سعید در روز دوشنبه اول آذر ۱۳۲۳ ش (۶ ذی الحجه ۱۳۶۳ق/ ۲۲ نوامبر ۱۹۴۴م) در روستای یاظر- از توابع نبطیه در جبل عامل- زاده شد و در نوجوانی به تحصیل علوم دینی روی آورد. ادبیات را نزد آیت الله شیخ ابراهیم سلیمان آموخت و سال ۱۹۵۸ به نجف اشرف مهاجرت کرد و سطوح عالی را نزد آیات شیخ باقر ایروانی، شهید محمدباقر حکیم، شهید سیدعلاءالدین بحر العلوم و شیخ محمدتقی فقیه و خارج فقه و اصول راهم نزد آیات عظام آقای حکیم، آقای خویی و شهید سیدمحمدباقر صدر فراگرفت و سالها در جایگاه نماینده مرجعیت شیعه در شهر الخالص عراق و سپس کویت به خدمات دینی اشتغال داشت و با فعالیت های حزب بعث و کمونیسم به معارضا و مبارزه برخاست. در ۱۹۷۴ به لبنان بازگشت و در تأسیس مسجد و بیمارستان رسول اکرم بیروت سهم بسیاری داشت. با پیروزی انقلاب اسلامی به قم آمد و به تألیف و تحقیق در حوزه مهدویت و تاریخ اسلام و دفاع از حریم تشیع روی آورد. کتاب های وی در حوزه مهدویت خوش درخشید. او از ۱۹۹۸ به مناظره اینترنتی با عالمان وهابی و پس از آن به ارائه پرسش و پاسخ پیرامون عقاید شیعی در تلویزیون های عربی پرداخت و این مسئله سبب شهرتش در جهان عرب شد. وی نخستین کسی بود که در حوزه علمیه قم با حمایت آیت الله العظمی گلپایگانی «مرکز المعجم الفقهی» راه اندازی کرد و به تولید نرم افزارهای اسلامی پرداخت. سپس با حمایت جناب

حجت الاسلام والمسلمین آقای شهرستانی «مركز المصطفی للدراسات الدينية» را تاسیس کرد و سایت «کتابخانه الکترونیک اهل البیت» را راه اندازی نمود. وی از دوران جوانی سری پرشور در مبارزه با احزاب برساخته استعمار همچون حزب بعث و صهیونیسم و وهابیت داشت و سرسختانه از جریان مقاومت و حزب الله لبنان و آرمان فلسطین حمایت می نمود و سال ها در جبهه های نبرد شرکت داشت.

آثارش عبارت اند از:

۱. عصر الظهور
۲. طریقه حزب الله
۳. الممهدون للمهدی
۴. ملائكة الغیب قادمون (ترجمه فارسی آن با عنوان: فرشته ای از غیب، چاپ دوم) با تلخیص: فرشته ها می آیند
۵. تدوین القرآن (ترجمه فارسی آن با عنوان: تدوین قرآن)
۶. قرآن علی (ع) (ترجمه فارسی آن با عنوان: قرآن علی (ع))
۷. مصر و اهل البیت (علیهم السلام)
۸. العقائد الإسلامية (۵ جلد)
۹. الانتصار (۹ جلد)
۱۰. الوهابية والتوحيد
۱۱. الوحدة الإسلامية من وجهة نظر أهل البيت عليهم السلام
۱۲. مشكلة تعويم الاجتهاد في الفقه والعقائد
۱۳. ألف سؤال واشكال على المخالفين لأهل البيت الطاهرين (۳ جلد)
۱۴. السيرة النبوية عند أهل البيت (ع) (۳ جلد)
۱۵. جواهر التاريخ (۵ جلد) (زندگی سیاسی امامان شیعه از امام علی تا امام صادق)
۱۶. الإمام الكاظم (عليه السلام) سيد بغداد
۱۷. الإمام محمد الجواد (ع)
۱۸. الإمام علی الهادی (ع) عمر حافل بالجهاد والمعجزات
۱۹. الإمام الحسن العسكري (ع) والدي الإمام المهدي الموعود
۲۰. المعجم الموضوعي لأحاديث الإمام المهدي عليه السلام
۲۱. كيف ردّ الشيعة غزو المغول (ترجمه فارسی: خواجه نصیرالدین طوسی و مهار حمله مغول)

۲۲. قراءه جديدة لحروب الردة
۲۳. قراءه جديد للفتوحات الاسلاميه (جلد ۲)
۲۴. نظرات الى المرجعية
۲۵. الرد على الفتاوى المتطرفة
۲۶. أجوبة على أسئلة بعض علماء الطالبان
۲۷. مسائل مجلة جيش الصحابة
۲۸. الموظف الدولي (درباره احمد الكاتب)
۲۹. آيات الغدير (ترجمه فارسی: آيات غدير)
۳۰. ثمار الأفكار
۳۱. عصر الشيعة
۳۲. إلى طالب العلم (زندگی نامه)
۳۳. سلسلة القبائل العربية في العراق (جلد ۱۰). با همكاری كمال سلمان العنزى
۳۴. فعاليات صهيونية وهابية في العراق
۳۵. دجال البصرة (درباره احمد الحسن مدعى مهدويت در عراق)
۳۶. أسئلة مهدوية
۳۷. دُرُرُ النَّحْوِ
۳۸. معرفه الله
۳۹. بشارة النبي (ص) بالأئمة الإثني عشر (ع)
۴۰. تفسير آيات الغدير الثلاث
۴۱. صراع قریش مع النبي (ص) (ترجمه فارسی: آیا قریش اسلام آورد؟)
۴۲. من أدعية الحبيب المصطفى (ص)
۴۳. حقوق الإنسان عند أهل البيت (عليهم السلام)
۴۴. كتاب الحق المبين في معرفة المعصومين (ع)
۴۵. الولادات الثلاث (ترجمه فارسی: تولدهای سه گانه)
۴۶. شمعون الصفا وصی المسيح (ع) وجد الإمام المهدي (ع) لأمه (پتروس در روایات اسلامی)
۴۷. نقد و حاشیه بر: مفردات راغب اصفهانی
۴۸. الجنة و من يدخلها
۴۹. بطون قریش
۵۰. شرح زیارة آل یاسین

آن مرحوم در ۸۰ سالگی روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ ش (۱۱ ذی القعدة ۱۴۴۵ق) بدرود حیات گفت و پیکرش در روز دوشنبه پس از تشییع باشکوه و نماز آیت الله سیدعلی میلانی به لبنان حمل شد و با شکوه تمام تشییع و پس از نماز حجت الاسلام والمسلمین سیدهاشم صفی الدین در قبرستان زادگاهش به خاک سپرده شد. مرحوم حجت الاسلام والمسلمین آقای رئیسی در پیام تسلیت خویش نگاشت:

بسم الله الرحمن الرحيم

إذا مات المؤمن الفقيه ثلّم في الإسلام ثلّة لا يسدّها شيء

درگذشت عالم وارسته، علامه علی کورانی عاملی پژوهشگر، محقق و نویسنده برجسته لبنانی و مدیر فقید مرکز «تحقیقات المعجم الفقهي»، موجب اندوه و تألم خاطر شد.

این روحانی مجاهد و پرتلاش با حضور فعال در عرصه های مختلف علمی، فرهنگی و اجتماعی، سالیان متمادی از عمر شریف خود را در کنار تبیین و ترویج معارف اسلامی، صرف انجام فعالیت های اجتماعی و خیرخواهانه از جمله ساخت مسجد و بیمارستان و تأسیس مراکز علمی و آموزشی کرد و آثار ماندگاری از خود بر جا گذاشت که قطعاً توشه ای گرانبها برای آخرت ایشان خواهد بود.

اینجانب این ضایعه را به حوزه های علمیه، محضر علمای اعلام ایران و لبنان، دوستان و بیت مکرم آن مرحوم تسلیت می گویم و از درگاه خداوند سبحان برای ایشان علو درجات و حشر با اولیای الهی را مسئلت دارم.

سیدابراهیم رئیسی

حجت الاسلام رئیسی

حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدابراهیم رئیسی، هشتمین رئیس جمهور ایران بود. وی در ۲۳ آذر ۱۳۳۹ ش در مشهد زاده شد و در نوجوانی ادبیات را نزد استاد سیدمحمد موسوی نژاد آموخت و در ۱۳۵۴ ش رهسپار قم شد. شرح لمعه را نزد آیت الله فاضل هرنندی، رسائل را نزد آیت الله موسوی تهرانی، مکاسب را نزد حضرات آیات میرزاحسن دوزدوزانی، شیخ رحمت الله ستوده، ابوالقاسم خزعلی و سیدحسن طاهری خرم آبادی، کفایه را نزد آیت الله سیدعلی محقق داماد، شرح منظومه را در محضر آیت الله دکتر احمد بهشتی و

نهج البلاغه را نیز از دروس آیت الله نوری همدانی آموخت. او در ۱۳۵۹ به تهران آمد و وارد دستگاه قضا گردید و دادستانی کرج و همدان را برعهده گرفت، سپس دادستان تهران (۱۳۶۸-۱۳۷۳)، ریاست سازمان بازرسی کل کشور (۱۳۷۳-۱۳۸۳)، معاون اول قوه قضائیه (۱۳۸۳-۱۳۹۳)، دادستان کل کشور، تولیت آستان قدس رضوی (۱۳۹۴-۱۳۹۷) و رئیس قوه قضائیه (۱۳۹۷-۱۴۰۰) گردید و در سال ۱۴۰۰ در جایگاه هشتمین رئیس جمهور ایران برگزیده شد. او تا زمانی که در تهران بود، به تدریس سطوح عالی و شرکت در دروس خارج حضرات آیات سیدعلی خامنه‌ای، سیدمحمدحسن مرعشی، شیخ مجتبی‌تهرانی و سید محمود هاشمی شاهرودی اهتمام داشت و مبانی علمی‌اش را استوار کرد. در سال ۱۳۹۲ مدرک دکتری خویش را از مدرسه عالی شهید مطهری اخذ نمود. وی افزون بر پست‌ها و مناصب قضایی خود، سال‌ها در مناصب دیگر از جمله عضویت مجلس خبرگان رهبری، عضویت مجمع تشخیص مصلحت نظام، تدریس و تألیف به خدمت به کشور و مردم پرداخت و در این راه شبانه‌روز کوشید و با سرپنجه تدبیر خویش بسیاری از مشکلات مردم را گشود.

آثارش عبارت‌اند از:

۱. تعارض اصل و ظاهر در فقه و قانون
۲. ارث بی‌وارث
۳. تقریر دروس خارج فقه وقف (تدوین: مهدی شریعتی‌نیا)
۴. قواعد فقه (۳ ج: عبادی، اقتصادی، قضایی)
۵. مجموعه مقالات فقهی و حقوقی

آن مرحوم در ۶۴ سالگی روز یک‌شنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ ش (۱۰ ذی‌القعدة ۱۴۴۵ق) در سانحه سقوط بالگرد همراه با امام جمعه تبریز آقای آل‌هاشم، وزیر امور خارجه آقای امیرعبداللہیان، استاندار و جمعی دیگر بدرود حیات گفت. درگذشت او موجی از تأسف و تأثر را در کشور و منطقه برانگیخت و به دنبال آن در ایران و کشورهای سوریه، لبنان، عراق، افغانستان و پاکستان پنج روز عزاء و یک روز تعطیل عمومی اعلام شد. پیکر آن فقید سعید در روز چهارشنبه با حضور میلیونی مردم تهران تشییع شد و پس از نماز مقام معظم رهبری به مشهد مقدس انتقال یافت و پس از تشییع باشکوه مجدد در دارالزهد حرم مطهر امام رضا (ع) به خاک آرمید. در سوگش پیام‌های تسلیت فراوان از سوی مراجع تقلید و شخصیت‌های نظام و جهان صادر شد. رهبر انقلاب در پیام تسلیت خویش فرمودند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اَنَا اللَّهُ وَاَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

با اندوه و تاسف فراوان خبر تلخ درگذشت شهادت گونه عالم مجاهد، رئیس جمهور مردمی و باکفایت و پرتلاش، خادم الرضا علیه السلام جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدابراهیم رئیسی و همراهان گرامی ایشان رضوان الله علیهم را دریافت کردم.

این حادثه ناگوار در اثنای یک تلاش خدمت رسانی اتفاق افتاد؛ همه مدت مسئولیت این انسان بزرگوار و فداکار چه در دوران کوتاه ریاست جمهوری و چه پیش از آن، یکسره به تلاش بی وقفه در خدمت به مردم و کشور و به اسلام سپری شد. رئیسی عزیز خستگی نمی شناخت. در این حادثه تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و باارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه چیز ترجیح داشت؛ از این رو آزرده‌گی هایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه‌روزی اش برای پیشرفت و اصلاح امور نمی شد.

در این حادثه سنگین شخصیت‌های برجسته‌ای مانند حجت الاسلام آل هاشم امام جمعه محبوب و معتبر تبریز، جناب آقای امیر عبداللهیان وزیر خارجه مجاهد و فعال، جناب آقای مالک رحمتی استاندار انقلابی و متدین آذربایجان شرقی و گروه پروازی و دیگر همراهان نیز به رحمت الهی پیوستند. اینجانب پنج روز عزای عمومی اعلام می‌کنم و تسلیت صمیمی خود را به مادر گرامی جناب آقای رئیسی و همسر فاضل و بزرگوار ایشان و دیگر بازماندگان رئیس جمهور و خانواده‌های محترم همراهان به ویژه والد ماجد جناب آقای آل هاشم معروض می‌دارم و صبر و تسلی آنان و رحمت الهی برای درگذشتگان را مسئلت می‌کنم.

سید علی خامنه‌ای

۱۴۰۳/۲/۳۱

حجت الاسلام آل هاشم

مرحوم حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج سید محمد علی آل هاشم امام جمعه محبوب تبریز بود.

فقید سعید سال ۱۳۴۱ ش در تبریز در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش آیت الله حاج سید محمد تقی آل هاشم از عالمان محترم و مشهور تبریز است. وی در نوجوانی به تحصیل علوم دینی روی آورد و ادبیات و سطوح را نزد آیات میرزا عمران علیزاده، میرزا رحیم قراملکی، شیخ عبدالمجید باقری بنابی، میرزا طاها رضایی و میرزا ابراهیم وثوقی آموخت (با سپاس از استاد محمد الوان ساز خویی). در سال ۱۳۵۷ ش به قم آمد و ادبیات را نزد استاد مدرس افغانی و سطوح عالییه را نزد آیات سید احمد فاطمی (معالم و اصول فقه)، ستوده، بنی فضل، اعتمادی، پایانی و میرزا محسن دوزدوزانی تکمیل نمود و به دروس خارج آیات عظام مکارم شیرازی و جعفر سبحانی حاضر شد و بهره‌های فراوان برگرفت. سپس به تبریز بازگشت و افزون بر شرکت در دروس آیت الله ملکوتی، به خدمت در نظام پرداخت و مناصب مختلفی را بر عهده گرفت؛ سپس به تهران آمد و مسئولیت‌های گوناگون در عقیدتی سیاسی ارتش را پذیرفت و از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۶ رئیس کل عقیدتی سیاسی ارتش و نیز عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام - میز آذربایجان - بود و همچنین در دروس فقه حضرت آیت الله خامنه‌ای (۱۴ سال) شرکت نمود. در سال ۱۳۹۶ به امامت جمعه تبریز برگزیده شد و با روش و رفتار خویش موجی از محبوبیت روحانیت را میان مردم برانگیخت و نام نکویش در آذربایجان به عنوان روحانی و امام جمعه متواضع و مهربان و خوش اخلاق طنین افکن بود. او دستور داد نرده‌های حائل بین مردم و مسئولین را در مصلی برچینند و با سرویس عمومی رفت و آمد و نیازهای زندگی‌اش را خود تهیه می‌کرد؛ به همین دلیل در ششمین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری، در آذربایجان بالاترین رأی را در طول ادوار مجلس خبرگان آورد. رئیس جمهور محترم جناب آقای مسعود پزشکیان درباره او می‌گوید: «این شهید والامقام از لحاظ منش، رفتار و مردم‌داری زبازد بودند و هر فردی مشکلی داشت، به راحتی می‌توانست با ایشان دیدار کند و به همین دلیل مردم تبریز هر زمانی که ایشان برای هر جایگاهی کاندید بودند، با ایمان و باور قلبی پای صندوق رأی حاضر می‌شدند».

آثارش عبارت‌اند از:

۱. شمیم اخلاق و تربیت اسلامی در سیره امیرالمؤمنین
۲. سیره اخلاقی و تربیتی امیرالمؤمنین
۳. بررسی فقهی جنگ روانی (با تقریظ آیت الله سبحانی)
۴. پیام جمعه (۶ ج) - خطبه‌های جمعه او -

آن مرحوم در ۶۳ سالگی روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۳ همراه با رئیس جمهور فقید حجت الاسلام والمسلمین رئیسی و جمعی دیگر در سانحه سقوط بالگرد بدرود حیات گفت و پیکرش پس از تشییع باشکوه در قم، تهران و تبریز و نماز آیت الله خامنه‌ای بر آن، روز چهارشنبه ۳ خرداد ۱۴۰۳ در قبرستان وادی رحمت تبریز آرام گرفت.

آیت الله موسوی

آیت الله آقای حاج سیدمرتضی موسوی، امام جمعه میامی بود.

وی روز شنبه اول مرداد ۱۳۱۷ ش (۲۵ جمادی الاولی ۱۳۵۷ ق) در میامی - از توابع شاهرود - در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش آیت الله حاج سیدحسن موسوی شاهرودی از شاگردان آیات عظام حاج آقا حسین قمی و میرزا محمد آقازاده بود. در ۱۳۳۰ به مشهد مقدس رفت و ادبیات را نزد استاد ادیب نیشابوری، شرح لمعه را نزد آیت الله حاج سیداحمد مدرس یزدی و سطوح عالیہ را نزد حضرات آیات شیخ هاشم قزوینی و شیخ محمدکاظم دامغانی فرا گرفت. پس از آن در درس آیت الله العظمی میلانی و حضرات آیات شیخ آقابزرگ اشرفی و میرزا جواد تهرانی حاضر شد و بهره‌های فراوان برد. سپس به تهران آمد و لیسانس زبان و ادبیات عرب را از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران اخذ نمود و از سال ۱۳۴۴ تا ۱۳۵۸ به تدریس در مدرسه علوی و از آن پس به تدریس فقه (شرح لمعه و مکاسب) و ادبیات در حوزه و دانشکده‌های فنی، تربیت مدرس، افسری امام علی و علوم تربیتی پرداخت. او در سال ۱۳۷۸ به امامت جمعه میامی برگزیده شد و به خدمت به مردم زادگاهش همچون مدرسه‌سازی، خانه‌سازی، توسعه فضاهای آموزشی و گازرسانی در منطقه پرداخت.

از آثار مخطوطش، تقریرات درس آیت الله العظمی میلانی و تقریرات درس آیت الله میرزا جواد تهرانی است.

آن مرحوم در ۸۵ سالگی روز یکشنبه ۲۸ آبان ۱۴۰۲ (۶ جمادی الاولی ۱۴۴۵ ق) بدرود حیات گفت و پیکرش پس از تشییع باشکوه و نماز حجت الاسلام والمسلمین مؤمنی در مزار جدید میامی به خاک سپرده شد.

حجت الاسلام مؤیدی

حجت الاسلام والمسلمین آقای حاج شیخ علی مؤیدی از فضلای نامی بابل بود.

فقید سعید در سال ۱۳۳۰ در بابل زاده شد و پس از تحصیل ادبیات و سطوح در بابل، به قم آمد و خارج فقه و اصول را نزد حضرات آیات سید موسی شبیری زنجانی و سید محسن خرازی آموخت. او با ارتباط با مرحوم استاد علی صفایی حائری، گام در مسیر معنویت و خودشناسی و مطالعات عمیق و تحقیق و پژوهش در کتب اخلاقی و عرفانی نهاد. در سال ۱۳۷۹ به زادگاهش بازگشت و افزون بر مدیریت و تدریس در مدرسه صدر و اقامه جماعت در مسجد کاظم بیگ، مؤسسه فرهنگی اشراق (مهد کودک تا دبیرستان، دخترانه و پسرانه) را تأسیس کرد و به تربیت دینی و معنوی جوانان و نوجوانان مستعد پرداخت و نسلی از جوانان مومن و متدین را تربیت نمود؛ همچنین مدرسه کاظم بیگ را که سال‌ها مخروبه و نابود شده بود، بازسازی کرد.

صدیق گرامی استاد ابوالفضل حافظیان می‌نویسد:

«رحمت و غفران الهی را برای این مربی مهذب کوشای دلسوز و تأثیرگذار طلب می‌نماییم. حضورش نعمتی بود برای مؤمنان و متدینین بابل به‌ویژه جوانان حقیقت‌جو و رفتنش خسارتی است بزرگ. شیخ وظیفه‌شناس و متعهد ما می‌توانست مانند رفقای خود در قم بماند و تحصیلات عالی خود را ادامه دهد؛ ولی ترجیح داد که پس از تحصیلات لازم به وطن برگردد و در خدمت همشهریانش باشد و حامی پیشرفت فرهنگ و دیانت این منطقه گردد. شیخ نازنین ما انسانی بود متین و مهربان و راهنما و فارغ از ادعا. همچون مردم و در میان مردم زندگی می‌کرد و به زهد در عمل ملتزم بود. به خاطر دارم که در یک موضوع دو نویسنده کتاب نوشتند، ایشان از من پرسید کدام یک از این کتاب‌ها در این موضوع بهتر است که همان را تهیه کنم؟ توان تهیه هر دو را ندارم، چون شهریه نمی‌گیرم و خانه‌ای که در قم داشتم را اجاره دادم و از همین مبلغ (که در آن سال‌ها چندان زیاد نبود) ارتزاق می‌کنم. پر مطالعه و وسیع‌الاطلاع بود، از اظهار سخنان نسنجیده پرهیز می‌کرد. به فرموده مرحوم علامه مصباح یزدی، شیخ علی مؤیدی در ایران تک بود و یگانه. در عمر نه چندان طولانی خود بهره برد و

۶۰۰

آینه پژوهش | ۲۰۷

سال ۳۵ | شماره ۳

مرداد و شهریور ۱۴۰۳

بهره رساند، بهره‌های علمی و معنوی. در سیاست متعادل رفتار می‌کرد، حامی جدی نظام و رهبری بود؛ ولی برای کسانی که در جناح‌های مخالف معقولانه رفتار می‌کردند، احترام قائل بود و با آنها رفاقت داشت و این چنین تعبیر می‌کرد که باید به دوستان و هم‌زمان قدیمی مان بگوییم: "سلام علیکم با حفظ مواضع" مرادش از این کلام این بود که به جهت اختلافات جناحی نباید رفاقت‌های قدیمی و روابط مان را قطع کنیم. در اواخر عمر مصیبت سنگین و ناگوار ازدست دادن جوان نازینش را صبورانه تحمل کرد؛ فرزندی که نور چشم پدر بود و در سفری تبلیغی بر اثر سانحه تصادف خودش و فرزند خردسالش به سرای باقی شتافتند و همسرش به شدت مجروح گشت.

مردم بابل در عزاداری با پدر و مادر رنج‌دیده مشارکت جستند در مراسم تشییع و مجالس ترحیم آن جوان پاک‌سرشت سنگ تمام گذاشتند. در این روزها که خبر جراحت سوختگی شدید پیکر شیخ مجاهد ما منتشر شد، متدینین در جاهای مختلف دست به دعا برداشتند و شفای عاجلش را خواستار شدند؛ ولی اشتیاق شیخ ما به سرای باقی و قضا و قدر الهی طور دیگری رقم خورد و دوستان را به عزا نشانید.

آن مرحوم در ۷۲ سالگی بر اثر انفجار ناشی از نشت گاز دچار سوختگی شدید شد و پس از چند روز بیماری، روز دوشنبه ۶ شهریور ۱۴۰۲ (۱۱ صفر ۱۴۴۵ق) بدرود حیات گفت و شهر بابل در سوگ وی غرق ماتم و اندوه شد. پیکرش پس از تشییع باشکوه و نماز امام جمعه ساری حجت‌الاسلام والمسلمین محمدی لاتینی، در حیات مسجد کاظم بیک به خاک سپرده شد.

آیت‌الله نجفی تهرانی

مرحوم آیت‌الله آقای حاج شیخ ضیاء‌الدین نجفی تهرانی، یکی از عالمان نامی تهران بود.

فقید سعید سال ۱۳۲۵ ش در نجف اشرف در بیت علم و فضیلت زاده شد. پدرش آیت‌الله حاج شیخ محمدحسین نجفی عاملی (م ۱۴۰۹ق) از شاگردان آیات عظام سیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نائینی، آقاضیاء عراقی و شیخ محمدحسین اصفهانی بود. وی در ۱۴ سالگی به تحصیل علوم دینی در تهران نزد حضرات آیات شیخ عبدالرزاق

قائنی و سیدهاشم حسینی تهرانی پرداخت و سال ۱۳۴۸ به قم آمد و سطوح عالییه را نزد حضرات آیات شیخ علی پناه اشتهااردی، فاضل لنکرانی، میرزا جواد تبریزی، شیخ حسین مظاهری و سلطانی طباطبایی، فلسفه را نزد آیات سیدرضا صدر، شیخ یحیی انصاری شیرازی و شیخ محمد شاه آبادی و هیئت را هم نزد آیت الله حسن زاده آملی آموخت. پس از آن به دروس آیات عظام آقای گلپایگانی، میرزاهاشم آملی و حاج آقا مرتضی حائری حاضر شد و از آیت الله آملی دریافت اجازه اجتهاد دریافت. در ۱۳۶۰ به تهران آمد و به تدریس و تألیف و اقامه جماعت در مسجد نبی اکرم (خیابان پیروزی، خیابان نبرد) و تأسیس مراکز دینی و اجتماعی از جمله مدرسه و کتابخانه و صندوق قرض الحسنه نبی اکرم، حسینیه سیدالشهدا و زائرسرای رضوی (در مشهد مقدس) و فعالیت های انقلابی و خدمت به نظام اسلامی پرداخت. استاد گرامی آقای حاج شیخ مهدی انصاری می نویسد:

«مردی همچون پدر گرامی اش اخلاقی، فاضل، فرهیخته، جامع ارزش های مفید، اجتماعی، حوزوی، حشر با خوبان و یادگار سلف صالح... والد گرامی اش از ائمه جماعات محترم تهران که سالیان طولانی در ایوان بزرگ مسجد ناصری بازار تهران با جمعیت کثیری اقامه جماعت و نصیحتی مؤثر داشت... همه را محترم می داشت و همگان او را محترم و دوست می داشتند... آخرین دیدار با ایشان سال گذشته در مجلس سالیانه شهادت امام مجتبی (ع) در تکیه شمیران شرکت فرمودند، بود... کتاب های ارزشمند او جاودانه اش کنند... یادش به خیر و جایگاهش سبز و خرم و یادگارهایش در حوزه و مسجد و محرابش ماندگار».

آثار چاپی اش عبارت اند از:

۱. الاجتهاد و التقليد - تقریر درس آیت الله آملی -
۲. تقریرات الاصول (۲ ج، استصحاب) - تقریر درس آیت الله آملی -
۳. رسالة فی طهارة اهل الكتاب
۴. نگاهی به جایگاه خمس در اسلام
۵. گوهر گرانمایه: ترجمه رساله حقوق
۶. امام هشتم، خورشید خراسان
۷. خورشید پنهان: زندگی امام مهدی علیه السلام

۸. امامزاده‌های ایران
۹. سبب‌جامگان نامدار از تبار امامان
۱۰. احمد بن موسی شاهچراغ، سپهر ولایت، نگین درخشان فارس
۱۱. حضرت معصومه (ع) آئینه عصمت
۱۲. بقیه الله الاعظم و رمز تشرفات
۱۳. بررسی موضوع تشرفات
۱۴. ناحیه مقدسه و نواب اربعه
۱۵. فروغ فقاہت: زندگی آیت الله شیخ محمدحسین نجفی عاملی
۱۶. ترجمه کتاب احیاء الموات (میرزاباقرآشتیانی)
(با سپاس از استاد محمدعلی نجفی کرمانشاهی)

آن مرحوم در ۷۷ سالگی روز یک‌شنبه ۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ ش (۱۹ شوال ۱۴۴۵ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت پس از تشییع باشکوه و نماز آیت‌الله بنی‌هاشم در قبرستان ابن بابویه به خاک سپرده شد.

۶۰۳

آئینه پژوهش | ۲۰۷
سال ۳۵ | شماره ۳
مرداد و شهریور ۱۴۰۳

آیت‌الله رئوفی

مرحوم آیت‌الله آقای حاج شیخ غلامحسین رئوفی، عالم نامی استان هرمزگان بود.

وی در اول فروردین ۱۳۱۱ ش (۱۳ ذی‌القعدة ۱۳۵۰ق) در روستای «درسنگ» - صدکیلومتری میناب - زاده شد. در ۱۳۲۲ رهسپار نجف اشرف شد و ادبیات را نزد استاد مدرس افغانی، شرح لمعه را نزد حضرات آیات شیخ علی اصغر اراکی و شیخ محمدعلی سرابی، سطوح عالیہ را نزد حضرات آیات سیدمحمدباقر محلاتی، سیداحمد اشکوری، سیدعلی فانی و شیخ مجتبی لنگرانی، فلسفه را نزد آیات شیخ مسلم ملکوتی و شیخ عباس قوچانی فراگرفت و پس از آن در دروس آیات عظام آقای حکیم، آقای خوبی و آقای شاهرودی حاضر شد و بهره‌های فراوان برد. در سال ۱۳۳۸ به زادگاهش بازگشت و مدت شش سال به تبلیغ دین در روستاهای منطقه پرداخت. در سال ۱۳۴۲ به نجف بازگشت و به تحصیل و تدریس و حج خانه خدا توفیق یافت. در سال ۱۳۴۶ به روستای «هشت بندی» - ۵۵ کیلومتری میناب - آمد و با تلاش و کوشش بسیار به اقامه جماعت و تبلیغ دین و آموزش احکام و اصلاح بین مردم و عشایر و رفع اختلاف‌ها و حل

منازعات و سفر به روستاهای منطقه پرداخت و مردم را از گوشه و کنار فراهم آورد و در «هشت بندی» سکونت داد و برایشان مسجد و حسینیه ساخت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی هم به آبادانی منطقه همت گماشت و با کمک و همراهی مرحوم حاج عبدالله والی به راه‌سازی، حفر چاه، ایجاد مدارس و درمانگاه و مدارس علمیه پرداخت. او نمونه‌ای از عالمان پرتلاش، سخت‌کوش، خدمتگزار و انسان دوست بود که از لحظات عمرش برای خدمت به مردم بهره برد. وی در قم نیز سال‌ها به تدریس سطوح و تحصیل در محضر آیات عظام وحید خراسانی و میرزا جواد تبریزی پرداخت.

آثار چاپی اش عبارت‌اند از:

۱. در گذر زمان (زندگی خودنوشت)
۲. سیمای مؤمن در اسلام
۳. اخلاق اسلامی

آن مرحوم در ۹۲ سالگی روز یک‌شنبه ۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ ش (۱۹ شوال ۱۴۴۵ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز دوشنبه ۱۰ اردیبهشت، پس از تشییع و نماز حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سید محمد تقی طباطبایی تبریزی در قبرستان علی بن جعفر (ع) به خاک سپرده شد.

آیت‌الله نابلسی

آیت‌الله شیخ عقیف نابلسی یکی از مشهورترین عالمان لبنان بود.

فقید سعید در ۱۳۵۹ق (۱۳۱۹ش/۱۹۴۱م) در بیساریه از توابع صیدا زاده شد. او در نوجوانی ادبیات و سطوح را نزد حضرات آیات سید موسی صدر، شیخ موسی عزالدین و سید هاشم معروف الحسنی آموخت و در ۱۹۶۷م به نجف اشرف رفت. دروس عالی فقه و اصول را نزد آیات عظام آقای خویی و شهید محمد باقر صدر فرا گرفت. پس از چند سال به زادگاهش بازگشت و به تدریس و تألیف و خطابه و خدمات اجتماعی پرداخت و «معهد علماء جبل عامل»، «مجمع سیده الزهراء» و «انجمن خیریه الأبرار» را برای رسیدگی به مستمندان و نیازمندان تأسیس نمود. وی از حامیان مشهور انقلاب اسلامی ایران و جریان مقاومت و آزاد سازی فلسطین بود و خطابه‌های فراوان در این راستا ایراد نمود.

تألیفاتش عبارت‌اند از:

۱. فقه الأئمة (۶ ج)
۲. فقه اهل البيت (۲ ج)
۳. فقه الجهاد
۴. حياة الإمام موسى الكاظم
۵. حياة الإمام موسى الرضا عليه السلام
۶. القواعد الفقهية
۷. الاصول العامة لعلم الحديث و علم الرجال
۸. حوارات عقائدية هامة
۹. تحديات الوحدة و ثقافة الحوار
۱۰. النبي محمد (ص) حاضن اهل الكتاب و حاميههم
۱۱. على طريق الحياة: كلمات فى السياسة و الدين
۱۲. بحوث فى شخصية الإمام الخميني
۱۳. مشاهدات و تجارب (لقطات من سيرة الإمام موسى الصدر)
۱۴. خفایا و أسرار من سيرة الشهيد السيد محمد باقر الصدر
۱۵. قصائد للمقاومة و الشهادة
۱۶. نظرات و رؤى فى قضايا المرأة
۱۷. صلاة الجمعة فى عصر الغيبة
۱۸. ملحمة الزهراء
۱۹. فرازهايى نورانى از زندگى ائمه اطهار
۲۰. ده گفتار

آن مرحوم در ۸۳ سالگی روز جمعه ۲۳ تیر ۱۴۰۲ ش (۲۵ ذی‌الحجه ۱۴۴۵ ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز شنبه پس از تشییع باشکوه و نماز حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ محمد یزیدک در مجمع السیدة الزهراء به خاک سپرده شد. رهب رانقلاب در پیام تسلیت خویش نگاشت:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای سید حسن نصرالله برادر عزیز دام عزّه
سلام علیکم ورحمة الله

درگذشت عالم مجاهد، جناب حجت الاسلام والمسلمین شیخ عقیف نابلسی را به خاندان گرامی اش و به همه مجاهدان لبنان و فلسطین تسلیت می گویم و رحمت و مغفرت الهی را برای ایشان مسئلت می نمایم. سلامت و توفیق و عزت روزافزون شما را از خداوند خواهانم.

والسلام علیکم ورحمة الله
سیدعلی خامنه ای
۱۴۰۲/۴/۲۳

آیت الله انصاری همدانی

مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ رضا انصاری همدانی از استادان حوزه علمیه قم بود. فقیه سعید در اول فروردین ۱۳۱۴ ش (۱۶ ذی الحجه ۱۳۵۳ق) در روستای «ده پیاز» از توابع همدان زاده شد. پدرش حجت الاسلام والمسلمین شیخ علی انصاری بود. وی در نوجوانی ادبیات را در مدرسه آخوند آموخت و در سال ۱۳۳۰ به قم آمد و سطوح عالییه را نزد آیات منتظری، نوری همدانی، مجاهدی تبریزی و سلطانی طباطبایی و اسفار را نزد علامه طباطبایی فراگرفت. پس از آن در دروس خارج آیات عظام آقای بروجردی، امام خمینی، محقق داماد، آقای گلپایگانی و آقای اراکی حاضر شد و از محضر اخلاق و عرفان آیت الله شیخ محمد جواد انصاری هم فراوان بهره برد و افزون بر آن به تدریس سطوح و تبلیغ اشتغال داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به تدریس سطوح عالییه و خدمت در دستگاه قضا پرداخت و در دادگاه عالی قم، رسیدگی به پرونده های مهم و مشکل کشور (همراه با حضرات آیات علوی گرگانی، محمدهادی معرفت، شیخ علی الهامی، شیخ هادی مقدس، سید یوسف طباطبایی و سیداصغر ناظم زاده) و در شورای مدیریت حوزه علمیه قم هم امتحان شفاهی طلاب را برعهده گرفت. وی عالمی زاهد و متواضع و متخلق و به دور از شهرت و تظاهر بود و در زمان حیاتش به فقدان فرزند برومندش حجت الاسلام والمسلمین شیخ جعفر انصاری (اختران فضیلت، ج ۴، ص ۱۰۳) و صبیبه جوانش مبتلا شد و صبر نمود. از آثارش تقریرات دروس استادانش و دفترچه اشعار است.

آن مرحوم در ۸۹ سالگی روز شنبه ۵ خرداد ۱۴۰۳ (۱۷ ذی القعدة ۱۴۴۵ق) بدرود حیات گفت و پیکرش پس از تشییع و نماز آیت الله حسینی بوشهری در قبرستان علی بن جعفر (ع) به خاک سپرده شد. آیت الله العظمی نوری همدانی در پیام تسلیت خویش نگاشت:

بسم الله الرحمن الرحيم
انا لله وانا اليه راجعون

خبر درگذشت عالم مهذب و متقی آیت الله آقای حاج شیخ رضا انصاری رحمه الله علیه موجب تأسف و تأثر گردید. آن شخصیت محترم سراسر عمر مبارک خود را صرف تعلیم و تربیت شاگردان نمود و در مناصب مختلف قضایی منشأ خدمات بوده است و در دوران تحصیل از محضر اساتید بزرگ حضرات آیات بروجردی و امام خمینی بهره برد.

درگذشت این عالم ربانی را به حوزه‌های علمیه و وابستگان و ارادتمندان ایشان تسلیت عرض نموده و علو مقام برای آن فقید سعید مسئلت می‌نمایم.

حسین نوری همدانی

آیت الله نکونام

آیت الله آقای حاج شیخ علی نکونام گلپایگانی از استادان مشهور حوزه علمیه قم بود.

۶۰۷

آینه پژوهش | ۲۰۷
سال ۳۵ | شماره ۳
مرداد و شهریور ۱۴۰۳

آن مرحوم روز شنبه ۲ دی ماه ۱۳۲۳ ش (۷ محرم الحرام ۱۳۶۴ ق) در گلپایگان زاده شد. او سال ۱۳۳۷ به اراک رفت و ادبیات را نزد استاد شیخ قنبر رفیعی فراگرفت؛ سپس در سال ۱۳۴۰ به قم آمد و شرح لمعه را نزد آیات صلواتی، حرم پناهی و سید ابوالفضل موسوی تبریزی، قوانین را نزد آیت الله اعتمادی، سطوح عالییه را نزد حضرات آیات نوری همدانی، خزعلی و فاضل لنکرانی، شرح منظومه را نزد آیت الله انصاری شیرازی و اسفار را هم نزد آیت الله جوادی آملی آموخت. وی هم‌زمان در دروس خارج آیات عظام آقای گلپایگانی و وحید خراسانی و جلسات اخلاق حضرات آیات شیخ عباس تهرانی و سید حسین فاطمی حاضر شد و مبانی علمی‌اش را استوار کرد. آن فقید سعید سالیان فراوان در حوزه و دانشگاه به تدریس معارف اسلامی و سطوح عالییه و خارج فقه و تبلیغ دین پرداخت و درس‌هایش به علت شیرینی و روانی گفتار و اخلاق و رفتار نکویش از جمله معروف‌ترین دروس سطح بود و امروزه بسیاری از شاگردانش از استادان حوزه هستند. او از جمله اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و چند سالی هم از اعضای شورای عالی حوزه بود و با این همه، تواضع و فروتنی و ساده‌زیستی و اخلاق خوش او زبانزد همگان بود. او بر شعر، تاریخ و فروع فقه مسلط بود و مجلسی خوش و پرفایده داشت. دوست گرامی جناب آقای رضا مظفری می‌نویسد:

«در رساله سطح چهار، توفیق شاگردی آن استاد فرزانه را به عنوان "استاد مشاور" داشتم. یک بار که از گیلان به قم برای بررسی متن خدمت‌شان رسیده بودم، هنگام بازگشت، چون پدری مهربان مقداری میوه و خوراکی برایم آوردند و فرمودند: در راه که می‌روید، توشه‌ای هم داشته باشید. فروتنی، آرامش، حق‌طلبی، صداقت، دنیاگریزی و مهربانی از ویژگی‌های ایشان بود که در دوره نگارش رساله سطح چهار از ایشان در ذهن دارم. خداوند حکیم آن مسافر آسمانی را مشمول عنایت اهل بیت علیهم السلام قرار دهد و میهمان سفره پیربکت حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام بگرداند.»

از آثارش کتاب‌های الاجتهاد والتقلید، و کتاب الحج است.

وی در ۸۰ سالگی روز پنجشنبه ۲۱ تیر ۱۴۰۳ ش (۴ محرم ۱۴۴۶ ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز دوشنبه ۲۲ تیر پس از تشییع باشکوه و نماز حضرت آیت‌الله سبحانی در صحن حرم مطهر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد. مقام معظم رهبری در سوگ وی نگاشت:

۶۰۸

آینه پژوهش | ۲۰۷

سال ۳۵ | شماره ۳

مرداد و شهریور ۱۴۰۳

بسم الله الرحمن الرحيم

درگذشت عالم ربانی جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای شیخ علی نکونام گلپایگانی رحمه الله علیه را به بازماندگان محترم و شاگردان و ارادتمندان ایشان تسلیت عرض می‌کنم.

سال‌ها خدمت علمی و تدریس در حوزه و دانشگاه و حضور در مراکز مهم و تأثیرگذار حوزوی و تربیت شاگردان در شمار حسنات این عالم بزرگوار و موجب جلب رحمت و فضل الهی است.

ان شاء الله علو درجات ایشان را از خداوند متعال مسئلت دارم.

سیدعلی خامنه‌ای

همچنین آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی نگاشت:

بسم الله الرحمن الرحيم

خبر رحلت استاد متخلق آیت‌الله شیخ علی نکونام گلپایگانی رحمه الله علیه موجب تأسف و تألم گردید. سال‌ها کوشش و تلاش این عالم ربانی و تربیت

شاگردان و طلاب از آثار خیر ایشان در حوزه علمیه است که ان شاء الله اجر آن را
یوم المعاد خواهند دید.
اینجانب این ضایعه را به شاگردان، ارادتمندان و خصوصاً خانواده محترمشان
تسلیت عرض نموده و علو درجات وی و صبر و اجر بازماندگان را از درگاه
خداوند متعال مسئلت دارم.

والسلام علیکم ورحمة الله
ناصر مکارم شیرازی

آیت الله طه محمدی

مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ غیاث الدین طه محمدی از عالمان نامی همدان بود.

فقیه سعید روز شنبه ۵ اردیبهشت ۱۳۲۶ ش (۵ جمادی الثانی ۱۳۶۶ق) در روستایی از
توابع فامنین زاده شد. پس از خواندن ادبیات نزد برادرش حجت الاسلام والمسلمین حاج
شیخ علی محمدی رهسپار قم شد و شرح لمعه و قوانین را نزد آیات ستوده و اعتمادی،
رسائل را نزد آیات نوری همدانی و اعتمادی، مکاسب را نزد حضرات آیات فاضل
لنکرانی، مشکینی و خزعلی، کفایه را نزد آیت الله سلطانی، شرح منظومه را نزد آیت الله
مفتح، اسفار را نزد حضرات آیات جوادی آملی و حسن زاده آملی، شرح فصوص را نزد
آیت الله حسن زاده آملی آموخت و پس از آن به دروس خارج آیات عظام آقای گلپایگانی و
میرزاهاشم آملی حاضر شد و سالیان فراوان از دروس ایشان بهره برد. او هم زمان به تدریس
سطوح عالی و بدایه و نهاییه و تبلیغ دین پرداخت و دروس حکمت وی از شهرت فراوان
برخوردار بود. در سال ۱۳۶۱ به امامت جمعه فامنین برگزیده شد و مدرسه علمیه
امیرالمؤمنین (برادران) و الزهرا (خواهران) را تأسیس کرد و برای تحصیل دختران،
مدارس راهنمایی و دبیرستان دخترانه را به شهر آورد. او در ایام هفته در قم تدریس و در
همدان و روستاها و شهرهای هم جوارش و صداوسیما به فارسی و ترکی سخنرانی می کرد
و تمام مراسم دینی و انقلابی شهر را اداره می نمود. وی سال ۱۳۸۸ به امامت جمعه
همدان و نمایندگی مردم همدان در مجلس خبرگان رهبری (دوره چهارم و پنجم) برگزیده
شد و به امامت جماعت و تبلیغ و تدریس (فقه و نهاییه و اسفار) و خدمات دینی و
اجتماعی پرداخت.

آن فقید سعید در ۷۷ سالگی روز جمعه ۱۸ خرداد ۱۴۰۳ ش (۳۰ ذی قعدة الحرام ۱۴۴۵ق) بدرود حیات گفت و پیکرش در ۲۲ خرداد پس از تشییع باشکوه و نماز امام جمعه همدان حجت الاسلام والمسلمین شعبانی در مزار عمومی همدان به خاک سپرده شد. رهبر انقلاب در سوگ وی نگاشت:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درگذشت عالم بزرگوار جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای شیخ غیاث الدین طه محمدی رحمة الله علیه را به خاندان و بازماندگان و ارادتمندان ایشان تسلیت عرض می‌کنم. امامت جمعه همدان همراه با فعالیت‌های علمی و اجتماعی و سپس امامت جماعت در تهران هم‌زمان با عضویت در مجلس خبرگان از جمله سوابق و فعالیت‌های این عالم متعهد و صبور است که مایه علو درجات ایشان خواهد بود ان شاء الله. رحمت و مغفرت الهی برای آن مرحوم مسئلت می‌کنم.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۰ خرداد ۱۴۰۳

۶۱۰

آینه پژوهش | ۲۰۷

سال ۳۵ | شماره ۳

مرداد و شهریور ۱۴۰۳

همچنین آیت الله العظمی نوری همدانی نگاشت:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

ارتحال آیت الله آقای حاج شیخ غیاث الدین طه محمدی رحمة الله علیه موجب تأسف و تأثر گردید. این روحانی پرتلاش بعد از سپری کردن دوران تحصیل، پا به عرصه خدمت نهاد و سالیان طولانی به خدمتگزاری در مناصب مختلف علمی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی با روحیه انقلابی مشغول بود که مهم‌ترین آن امامت جمعه فامنین و سپس نمایندگی ولی فقیه و مجلس خبرگان در دارالمؤمنین همدان بود و توانست در ترویج فرهنگ اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام گام بردارد.

اینجانب درگذشت این شخصیت محترم را به کلیه هم‌استانی‌های خود به‌ویژه حوزه علمیه و وابستگان آن مرحوم تسلیت عرض نموده و علو مقام برای آن فقید سعید مسئلت می‌نمایم.

حسین نوری همدانی

آیت الله قزوینی

مرحوم آیت الله آقای حاج سید عبدالکریم حسینی قزوینی یکی از عالمان مشهور حوزه علمیه قم بود.

فقیه سعید چهارشنبه ۲۰ صفر ۱۳۶۰ق (۲۸ اسفند ۱۳۱۹ش) در نجف اشرف زاده شد. پدرش آیت الله حاج سید محمد رضا قزوینی بود. ادبیات را نزد پدر بزرگوارش آموخت و به کلیه الفقه رفت و سطوح عالییه را نزد حضرات آیات شیخ محمد رضا مظفر، شیخ محمد تقی ایروانی و سید محمد تقی حکیم فراگرفت و پس از آن در درس خارج آیت الله العظمی خویی و شهید سید محمد باقر صدر حاضر شد و بهره های فراوان برگرفت. سپس به فعالیت های علمی و تبلیغی و اجتماعی روی آورد و در جایگاه نماینده آیت الله العظمی حکیم در منطقه ابوصخیر مستقر شد و به مبارزه با شیوعی گری و حزب بعث و تأسیس مدارس اسلامی (دخترانه) و مساجد و تألیف و تبلیغ پرداخت. سال ۱۹۷۸م به نمایندگی آیت الله العظمی خویی به مسقط رفت و به فعالیت های دینی پرداخت؛ اما در سال ۱۹۸۲م اخراج شد و به قم آمد و دامنه کارهایش در ایران گسترده شد. تأسیس مساجد و مدارس و صندوق های قرض الحسنه، رسیدگی به حال مستمندان و نیازمندان، تهیه خانه برای طلاب و سخنرانی و تألیف کتاب های فراوان بخشی از کارهای اوست.

آثارش عبارت اند از:

۱. الوثائق الرسمية لثورة الإمام الحسين
۲. إجابة على أسئلة
۳. لماذا الإختلاف بين المذاهب الإسلامية مع وضوح نص القرآن
۴. الصلاة، واجباتها و احكامها
۵. الصوم، منزلته و احكامه
۶. الصوم، تاريخه و تشريعه
۷. فلسفة علم الأخلاق
۸. المدارس الاخلاقية قديما و حديثا
۹. التشريع الإسلامي و تطور الزمن
۱۰. واقعة بدر الكبرى

آن مرحوم در ۸۳ سالگی روز پنج شنبه ۲۸ تیر ۱۴۰۳ ش (۱۱ محرم الحرام ۱۴۴۶ق) بدرود حیات گفت و پیکرش روز جمعه پس از تشییع باشکوه و نماز آیت الله علوی بروجردی به

نجف اشرف منتقل شد و پس از نماز مجدد آیت الله سید محمد تقی حکیم در سرداب دارالعلم آیت الله خویی به خاک خفت.

آیت الله بخشی

آیت الله آقای حاج شیخ حسن بخشی کرمانشاهی از فضلاء نامی حوزه علمیه قم بود.

فقید سعید در سال ۱۳۱۷ ش در کرمانشاه زاده شد و ادبیات را نزد آیات سید جواد نجومی و سید حسین معصومی لاری و سطوح عالیہ را نزد حضرات آیات شیخ فرج الله موموندی کاظمی و شیخ محمد رضا موموندی کاظمی آموخت. سپس به قم آمد و سالیان فراوان در محضر علامه طباطبایی به شاگردی پرداخت و کفایه، اسفار و تفسیر را از وی فرا گرفت؛ همچنین در مجالس اخلاقی حاج آقا حسین فاطمی و دروس آیات عظام اراکی، حاج آقا مرتضی حائری و بهجت حاضر شد و به کمال علم نائل آمد و سپس به تدریس و تألیف و اقامه جماعت (مسجد حضرت رقیه) پرداخت. وی عالمی متواضع و متخلق و معنوی و اهل علم و عمل بود که منزلش همواره محل جلسات اخلاق و رفت و آمد فضلاء کرمانشاه بود.

۶۱۲

آینة پژوهش | ۲۰۷
سال ۳۵ | شماره ۳
مرداد و شهریور ۱۴۰۳

آثارش عبارت اند از:

۱. ادوار فقه (۲ ج)

۲. اجتهاد فقه

۳. ولایت فقیه

(با سپاس از استاد میرزا علی سلیمانی بروجردی)

آن مرحوم در ۸۵ سالگی روز دوشنبه ۸ مرداد ۱۴۰۳ بدرود حیات گفت و پیکرش روز سه شنبه پس از تشییع و نماز آیت الله حاج شیخ مصطفی علما در حرم مطهر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

حجت الاسلام ادیب

شهید بزرگوار حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد علی ادیب یکی از عالمان مشهور لاهیجان بود.

فقیه سعید سال ۱۳۲۲ شمسی در روستای عالم پرور «کوشال» از توابع لاهیجان زاده شد. در نوجوانی به لاهیجان آمد و ادبیات و بخشی از سطوح را نزد آیات حاج شیخ مهدی مهدوی و سیدشفیع واحدی فراگرفت.

سال ۱۳۴۰ راهی قم شد و سطوح عالی و فلسفه را نزد حضرات آیات میرزا علی مشکینی، شیخ جعفر سبحانی، شیخ عبدالحسین فقیهی رشتی، شیخ یحیی انصاری شیرازی، شیخ محمد واصف، شیخ حسن حسن زاده آملی و محمدتقی مصباح یزدی تکمیل کرد و در درس خارج آیات عظام مرعشی نجفی و میرزا هاشم آملی شرکت جست و از خرمن دانش آنان بهره برد.

مرحوم ادیب تفسیر را از محضر آیت الله حاج میرزا ابوالفضل زاهدی قمی و علامه طباطبایی، اخلاق را از محضر حاج آقا حسین فاطمی و علوم ریاضی و هیئت و هندسه را از محضر آیت الله مرعشی نجفی و برخی از شاگردان ایشان به خوبی فراگرفت و خود به تدریس مقدمات و ادبیات عرب پرداخت.

آن فقیه سعید در رشته های ادبیات فارسی و عرب، کلام، منطق، ریاضی، هیئت و نجوم مهارت کامل داشت و دست نوشته های فراوانی از وی باقی مانده و چند مقاله اش در روزنامه های «جمهوری اسلامی» و «اطلاعات» به چاپ رسیده است؛ از جمله مقاله «تفسیر ریاضی سوره قدر» در روزنامه جمهوری اسلامی.

وی حدود سال ۱۳۵۰ به لاهیجان بازگشت و در مدرسه جامع مشغول تدریس شد و از آنجاکه علاقمند به کتب منطق (منطق ملاعبدالله و شمسیه) بود، شاگردان زیادی تربیت کرد و تدریس ایشان تا آخرین لحظات حیات طیبه اش تداوم داشت. صدیق گرامی استاد شیخ محمدتقی ادهم نژاد می نویسد:

«ادیب، اهل مطالعه و پژوهش بود و به موضوعات علمی عشق می ورزید. بسیار مطالعه می کرد و کم سخن می گفت. به خاندان اهل بیت علیهم السلام عشق فراوان و منابر پر بار و سودمندی داشت و از اوضاع و احوال دنیا مطلع بود. کتابخانه علمی و غنی داشت. از آرای و نظرات دانشمندان باخبر بود. اساتید دانشگاه ها و فرهنگیان و دانشجویان از وجود علمی وی بهره مند بودند. او بیش

از چهل سال در مسجد آفاسید حسین اقامه جماعت و منبر داشت و با اینکه بیش از شصت سال مبتلا به بیماری های گوناگون بود، اما هیچ گاه لب به شکایت نگشود و همواره خداوند متعال را شاکر بود. او خوش رو و خوش اخلاق و خوش مجلس و مردمدار و مهربان بود، سخنانش آرام و متین و مصداق بارز "قولاً سدیداً" بود. او بسیار منظم و آراسته و پای بندی فوق العاده به خصال و کمالات اخلاقی بود. جهت رونق بخشیدن به مسجد در ماه های رمضان و محرم و صفر از خطبای معروف و سخنوران برجسته دعوت می نمود و به همین دلیل مسجد ایشان همواره مملو از جمعیت و اقشار تحصیل کرده بود.

وی در ۸۰ سالگی در شامگاه روز چهارشنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۳ (۲۴ محرم الحرام ۱۴۴۶ق)، بعد از اقامه نماز جماعت و پس از اتمام مجلس عزاداری و در مسیر بازگشت به منزل مورد سوء قصد فردی قسی القلب و بی رحم قرار گرفت و با اصابت ده ضربه کارد به شهادت رسید. پیکرش روز جمعه ۱۲ مرداد ۱۴۰۳ با حضور گسترده مردم تشییع شد و پس از اقامه نماز توسط امام جمعه لاهیجان حجت الاسلام والمسلمین حاج سید جواد سلیمانی در گلزار شهدای لاهیجان آرام گرفت (با سپاس از استاد محمد تقی ادهم نژاد).

۶۱۴

آینه پژوهش | ۲۰۷
سال ۳۵ | شماره ۳
مرداد و شهریور ۱۴۰۳

آیت الله رحیمی آزاد

مرحوم آیت الله آقای حاج شیخ علی اصغر رحیمی آزاد از عالمان محترم حوزه علمیه قم بود.

آن فقید سعید روز چهارشنبه ۵ بهمن ۱۳۱۵ ش (۲۲ رجب ۱۳۴۵ق) در روستای «بنیس» از توابع شبستر زاده شد. پدرش حجت الاسلام والمسلمین میرزا عبداللہ رحیمی و جدش آیت الله ملا حسن آروئقی بنیسی از عالمان مشهور منطقه بودند. وی ادبیات را در تبریز نزد میرزا آقا باغمیشه ای فراگرفت و سپس به قم آمد. او در قم شرح لمعه را نزد آیت الله میرزا باقر مرندی خواند و ملازم حضرات آیات سید حسین قاضی و میرزا احمد کافی الملکی گردید؛ سپس سطوح عالی را نزد آنان و آیات پایانی و سلطانی طباطبایی فراگرفت و پس از آن در دروس آیات عظام آقای بروجردی، شریعتمداری و سید محمد روحانی حاضر شد و بهره های فراوان برد. هم زمان به تدریس و تألیف و تبلیغ دین پرداخت و سالیان فراوان در ایام تبلیغی به منطقه خود و روزهای جمعه به تهران می رفت و در خیریه بنیس به سخنرانی و تفسیر قرآن می پرداخت.

آثارش عبارت‌اند از:

۱. توضیح المسائل
۲. مناسک حج
۳. استفتائات
۴. آیات الأحكام (مخطوط)
۵. تاریخ اسلام (مخطوط)
۶. تقریرات دروس آیت‌الله شریعتمداری (مخطوط)

وی در ۸۸ سالگی روز سه‌شنبه ۷ صفر ۱۴۴۶ ق (۲۳ مرداد ۱۴۰۳ ش) بدرود حیات گفت و پیکرش پس از تشییع در روز چهارشنبه و نماز حضرت آیت‌الله میرزایدالله دوزدوستانی در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.